

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVO / REPUBLIC OF KOSOVO
MINISTRIA E FINANCËVE – MINISTARSTVO ZA FINANSIJE – MINISTRY OF FINANCE

DOGANA E KOSOVËS
CARINA KOSOVA- KOSOVO CUSTOMS

PRIRUČNIK

O

PRAVILIMA POREKLO

Priština 20.09.2018

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. ŠTA JE POREKLO?	3
3. ŠTA JE NEPREFERENCIJALNO PORIJEKLO?.....	3
4. ŠTA JE PREFERENCIALNO PORIJEKLO ?	4
5. MOGU LI SVI PROIZVODI IMATI POVLAŠČENI STATUS U SKLADU SA PREFERENCIJALNIM PORIJEKLOM?	4
6. GDE MOGU UTVRDITI, DA LI MOJ PROIZVOD ISPUNJAVA USLOVE ZA PRIMENU PREFERENCIJALNOG TRETMANA?.....	5
7. SVRSTAVANJE PROIZVODA	6
8. DA LI POSTOJE I DRUGI KRITERIJUMI ZA STICANJE PORIJEKLA OSIM PRAVILA IZ LISTE OBRADJE I PRERADE.....	7
9. ŠTA JE KUMULACIJA ?	8
10. ŠTA JE BILATERALNA KUMULACIJA?	8
11. ŠTA JE DIJAGONALNA KUMULACIJA?	8
12. ŠTA JE PAN-EURO-MEDITERANSKA KONVENCIJA O PREFERENCIJALNIM PRAVILIMA POREKLA.....	9
13. ŠTA JE PAN-EURO-MEDITERANSKA KUMULACIJA?	9
14. ŠTA JE “VARIJABILNA GEOMETRIJA?.....	10
15. GDE MOGU NAĆI PROTOKOL O PORIJEKLU ZA ZEMLJU SA KOJOM OBAVLJAM TRGOVINU?.....	10
16. ŠTA SE SMATRA DOKAZOM O PORIJEKLU?.....	11
17. ŠTA JE ODOBRENI IZVOZNIK?.....	12
18. DA LI POSTOJE IZUZEĆA OD DOKAZIVANJA PORIJEKLA?.....	14
19. GDE MOGU DOBITI PRIMERAK UVERENJA O POREKLU I REGISTRIRATI u REX SISTEMU?.....	14
ANEKS 1 – Uverenje o poreklu EUR.1 (BE, CEFTA i Autonomni preferencijalni sistem sa Turskom).....	16
ANEKS 2 Uverenje o poreklu “FORM A” ili GENERALIZED SYSTE OF PREFERENCES.....	17

1. UVOD

Svrha ovog priručnika je da pruži informacije poslovnoj zajednici o preferencijalnim pravilima porekla koji se trenutno koriste u trgovini između Republike Kosova i njenih trgovinskih partnera (EU i CEFTA) u sporazumima o slobodnoj trgovini i sa partnerima u Opštem Sistemu pravila (GSP).

Stoga je neizbežno da je sadržaj ovih informacija dobro poznat mnogim korisnicima ovog priručnika, ali će biti potpuno novi za druge.

Međutim, nadamo se da će to biti korisan informativni dokument uopšte za svakog ko konsultuje.

Informator se bavi osnovnim pitanjima vezanim za poreklo i objašnjava odredbe protokola porekla.

2. ŠTA JE POREKLO ?

Porijeklo robe je “ekonomska nacionalnost” proizvoda u međunarodnoj trgovini, da bi se utvrdio:

- a) Iznos carine i dažbina,
- b) Razne restrikcije
- c) kvote,
- d) druge dažbine za određeni proizvod shodno njenog porekla.

To znači da “sprovođenje komercijalnih ekonomskih politika“ odnosi se na utvrđivanje porekla i istovremeno je neophodno i potrebno je tačno svrstavanje u TARIK.

Stoga, postoje dve vrste porijekla robe:

- nepreferencijalno poreklo
- preferencijalno poreklo.

3. ŠTA JE NEPREFERENCIJALNO POREKLO?

Nepreferencijalno poreklo samo određuje “ekonomsku“ nacionalnost proizvoda i ne donosi mu nikakvu povlasticu.

Nepreferencijalno porijeklo stiču proizvodi koji su dobijeni u potpunosti u jednoj zemlji (koncept proizvoda koji su u potpunosti dobijeni u jednoj zemlji je naveden u članu 27 Zakonika o carini i akcizama Kosova),

Ili kada su u proizvodnju uključene dvije ili više zemalja, proizvod stiče porijeklo one zemlje gdje je izvršena poslednje bitna, ekonomski opravdana obrada ili prerada.

Nepreferencijalno porijeklo koristi za sprovođenje ekonomskih politika, npr:

- 3.1 Tretiranje najfavorizovanije nacije,
- 3.2 Antidampinske mere,
- 3.3 Zaštitne bezbednosne mere
- 3.5 Tarifne kvote
- 3.6 vladine nabavke

3.7 statističke svrhe

3.8 Takođe, ono može da se koristi i za utvrđivanje porijekla u kontekstu “oznake porijekla” (kao što je “proizvedeno u-made in“ oznaka) proizvoda.

4. ŠTA JE PREFERENCIJALNO POREKLO?

Preferencijalno porijeklo stiču proizvodi iz određenih zemalja kada ispune određene kriterijume i uživaju povlastice koje proizilaze iz statusa proizvoda sa preferencijalnim porijeklom između zemalja koje su ugovorile takav sporazum, a najčešće se ogleda u uvozu uz sniženu stopu carine ili bez plaćanja carine, uklanjanje kvantitativnih restrikcija-kvota, netarifne barijere, itd.

Stoga potpuno dobijeni proizvodi uživaju povlastice koje proizilaze iz statusa proizvoda sa preferencijalnim porijeklom. Međutim, kriterijumi za sticanje preferencijalnog porijekla proizvoda nad kojima je izvršena bitna, ekonomski opravdana obrada ili prerada (u skladu sa lista obrade koji je integralni deo ugovora) zahtijevaju po pravilu, da proizvod bude podvrgnut većem stepenu obrade ili prerade od onog koji je potreban za sticanje nepreferencijalnog porijekla.

5. MOGU LI SVI PROIZVODI IMATI POVLAŠĆENI STATUS U SKLADU SA PREFERENCIJALNIM POREKLOM?

Teorijski, svi proizvodi mogu imati povlašćeni status u skladu sa preferencijalnim porijeklom. Međutim, u stvarnosti zemlje ne daju preferencijale za robu koju smatraju osjetljivom za svoju privredu i zbog toga su takva pitanja predmet pregovora između strana u sporazumu.

U skladu sa odredbama CEFTA 2006 Sporazuma o slobodnoj trgovini, kao i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i Kosova, određeni proizvodi su isključeni iz povlastica (neki suštinski proizvodi za koje se smatraju da su osjetljivi za njihovu privredu) koje Strane ugovornice daju jedna drugoj ili su predviđeni određeni periodi u kojima se primjenjuje fazno snižavanje stopa carine na one proizvode koji nakon isteka ovog prelaznog perioda uživaju ove povlastice kao i određena grupa proizvode koji, po stupanju na snagu sporazuma, oslobađaju od svih carinskih dažbina.

Zbog toga, za učesnike u trgovini veoma je važno da utvrde da li se na konkretnu robu koja je predmet kupoprodaje koja se odvija između dvije Strane ugovornice primjenjuju povlastice.

6. GDE MOGU UTVRDITI, DA LI MOJ PROIZVOD ISPUNJAVA USLOVE ZA PRIMJENU PREFERENCIJALNOG TRETMANA?

Da bi stekao uslove za primjenu preferencijala, proizvod mora da ispuni uslove iz Priloga I i doredbaba Priloga II regionalne konvencije o preferencijalnim pravilima porekla pan-evo-

mediteranske-Regionalna i Konevncija i u skladu sa Administrativnom Uputstvo br. 11/2009 o sprovođenju Zakonika o carini i akcizama.

Aneks I utvrđuje opšte propise za koncept proizvod sa poreklom i metode administrativne saradnje.

Aneks II propisuje posebna pravila koja se primenjuju između ugovornih strana i proističu iz odredbi navedenih u Aneksu I.

Ugovorne strane ove konvencije su:

- Evropska unija;
- Zemlje članice EFTA koje su navedene u Preambuli;
- Farska ostrva;
- Učesnici u Barselonskom procesu, kako je navedeno u Preambuli;
- Učesnici u procesu stabilizacije i pridruživanja, kako je navedeno u Preambuli.

U pogledu Evropske unije, ova Konvencija se primenjuje na teritoriju na kojoj se primenjuje Ugovor Evropske unije, kako je definisano članom 52 tog Ugovora i članom 355 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije.

Preferencialno poreklo može biti od:

1. Robe u potpunosti dobijene u jednoj zemlji

2. Roba koja podvrgne dovoljnoj obradi ili prerade shodno Prilogu I REGIONALNE KONVENCIJE o preferencijanim pravilima Pan-evro-Mediteranskog porekla u skladu sa:

ANEKS I – UVODNE NAPOMENE ZA LISTU ANEKSA II i

ANEKS II - LISTA OBRADJE ILI PRERADJE SA MATERIJALOM SA POREKLOM U CILJU STICANJA STATUSA PROIZVODA SA POREKLOM, i

3. Kumulacija porekla (član 3-Prilog I-PEM KONVENCIJA).

Što se tiče prerade ili obrade, pre nego što se odredi mera u kojoj se proizvod obrađuje ili prerađuje, neophodno je svrstavati u Harmonizovani sistem (HS) i da je lista zasnovana na svrstavanju robe u harmonizovanoj nomenklaturi HS (primena verzije HS-2004).

Detaljnije informacije o tome kako se tumače lista obrade ili prerade mogu se naći u DODATAK I - DEFINICIJA KONCEPTA "PROIZVODI SA PROEKLOM" I METODI ADMINISTRATIVNE SARADNJE (KONVENCIJA PEM)

7. SVRSTAVANJE PROIZVODA

Iako je tarifno svrstavanje robe, samo po sebi visoko specijalizovana oblast u kontekstu carine, na ovom mjestu potrebno je ukratko naglasiti njegov značaj. Tarifno svrstavanje potiče iz sistema koji je zasnovan na identifikaciji svakog proizvoda koji je predmet trgovine, kako veoma jednostavnih, tako i proizvoda visoke tehnologije, npr. delovi razne medicinske opreme- aparature, itd.

U skladu sa tim zahtjevom, svaki proizvod je označen tarifnom oznakom.

Tarifne oznake su navedene u nacionalnim carinskim tarifama svake zemlje. U slučaju svih zemalja potpisnica CEFTA Sporazuma odnosno Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, sistem svrstavanja je baziran na Harmonizovanom sistemu naziva i šifarskih oznaka robe, poznatijim pod nazivom "Harmonizovani sistem" ili (HS).

Harmonizovani sistem je razdijeljen na 97 Glava, koje su dalje dijeljene na tarifne brojeve označene sa 4 cifre. Ova tarifa je shodno ANEKSA II-LISTA OBRADJE ILI PRERADJE SA MATERIJALOM SA POREKLOM U CILJU STICANJA STATUSA PROIZVODA SA POREKLOM.

Na bazi tarifnog svrstavanja u kombinaciji sa njegovim porijeklom, za svaki proizvod moguće je utvrditi carinu i takse jednakog dejstva, preferencijale, kvote, ograničenja i dr. U određenim slučajevima potrebno je utvrditi i gdje se proizvod svrstava i njegovo nepreferencijalno porijeklo (npr. u slučaju primjene antidampinškim mjera).

U kontekstu preferencijalnog porijekla, utvrđivanje ispravnog tarifnog broja od vrlo važnog je značaja, obzirom da su obrada ili prerada potrebni za sticanje porijekla takođe utvrđeni na bazi harmonizovanog sistema. Tj Lista operacija koje proizvodima donose porijeklo.

Zbog toga je od vitalnog značaja, utvrditi ispravnu tarifnu oznaku za proizvod. U suprotnom, uvoznici i izvoznici suočiće se sa problemima i poteškoćama.

Takođe, treba naglasiti da je obaveza izvoznika, odnosno uvoznika da osiguraju ispravno svrstavanje proizvoda kako je propisano odredbama TARIK-a.

Ukoliko nisu sigurni u ispravno svrstavanje proizvoda, preporučljivo je da izvoznici i uvoznici kontaktiraju lokalne organizacione jedinice carine koje će im pružiti pomoć. Međutim, treba imati u vidu da će carinski organi, u pogledu svrstavanja robe, biti u mogućnosti da pruže odgovarajuću pomoć jedino ukoliko lica koja im se obraćaju mogu da pruže precizne informacije o robi, npr. o materijalu od kojeg je proizvod izrađen, njihovoj funkciji, i ukoliko je potrebno dostave dokumentaciju o konkretnim proizvodima, slike, itd.

8. DA LI POSTOJE I DRUGI KRITERIJUMI ZA STICANJE POREKLA OSIM PRAVILA IZ LISTE OBRADJE I PRERADJE ?

Pored zahtjeva koji se odnose na dovoljnu obradu ili preradu-Lista obrade, postoje takođe precizne definicije koje određuju što se smatra "nacionalnošću" u kontekstu porijekla. Ovo je posebno važno kada se utvrđuje porijeklo za ribu i proizvode od ribe.

9. ŠTA JE KUMULACIJA ?

Prilog II uz Protokol o definiciji pojma "proizvodi sa porijeklom" i metodama administrativne saradnje, predstavlja listu koja utvrđuje obrade ili prerade potrebne za sticanje porijekla, tj. što

mora biti urađeno na proizvodu da bi on uživao povlastice koje proizilaze iz preferencijalnog porijekla.

Međutim, u modernoj proizvodnji uobičajena je pojava da su u proces proizvodnje uključena dva ili više proizvođača iz različitih zemalja. U slučaju kada dvije ili više zemalja primjenjuju identična pravila o porijeklu i imaju međusobno potpisane sporazume o slobodnoj trgovini, one mogu da kumuliraju porijeklo bazirane na:

- obaveštenja o ispunjavanju uslova potrebnim za sprovođenje kumulacije i koji su objavljeni u Službenom listu Evropske unije (serija C) i
- ugovorne strane su stranke odgovarajućih sporazuma, u skladu sa njihovim procedurama.
- Predviđena kumulacija važi od datuma navedenog u obaveštenju objavljenom u Službenom listu Evropske unije (serija C).

Stoga je kumulacija porijekla pojam koji se koristi u sporazumima o slobodnoj trgovini, što prije svega daje opseg definicija proizvoda sa porijeklom.

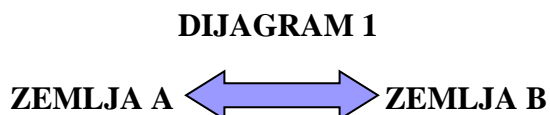
U kontekstu CEFTA Sporazuma o slobodnoj trgovini odnosno Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), kumulacija znači da proizvodi koji su stekli status proizvoda sa porijeklom u nekoj od zemalja partnera, mogu biti korišćeni sa proizvodima porijeklom iz druge zemlje partnera, bez negativnog uticaja na preferencijalni status finalnog proizvoda. Drugim riječima, prilikom razmatranja da li je finalni proizvod ispunio uslove sa sticanje porijekla, ove komponente se tretiraju kao bilo koji proizvod domaćeg porijekla.

U slučaju kumulacije, obrada ili prerada sprovedena u bilo kojoj od zemalja partnera “na proizvodu sa porijeklom“ ne mora predstavljati “dovoljnu obradu ili preradu“ iz Liste obrade i prerade da bi finalnom proizvodu donijela status proizvoda sa porijeklom zemlje u kojoj je izvršena obrada ili prerada, ali mora biti veća od nedovoljnih postupaka obrade ili prerada (“minimalni postupci“), navedene u član 6-nedovoljna obrada ili prerada u PEM KONVENCIJI.

10. ŠTA JE BILATERALNA KUMULACIJA?

Bilateralna kumulacija porijekla primjenjuje se između dva partnera. To znači da proizvođači u obje partnerske zemlje mogu da koriste materijale i komponente porijeklom iz druge zemlje kao da su porijeklom iz njihove zemlje, a radnje koje vrše na proizvodu u jednoj zemlji partneru i ne podležu pravila “dovoljna obrada ili prerada“ finalnog proizvoda.

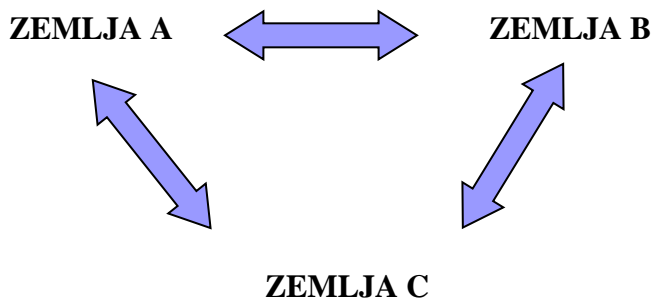
Ili vidi dijagram u nastavku:

11. ŠTA JE DIJAGONALNA KUMULACIJA

Dijagonalna kumulacija primjenjuje se između tri ili više zemalja. Ukoliko zemlje A, B i C imaju međusobna sporazume (svaka sa svakom) po kojima se primjenjuju identična pravila o porijeklu koja se odnose na obradu ili preradu materijala bez porijekla, npr zemlja A može da primjenjuje dijagonalnu kumulaciju porijekla u trgovini sa druga dva partnera B i C, pod uslovom da sporazumi predviđaju takvu mogućnost.

DIJAGRAM 2

Iz dijagrama je vidljivo da su tri zemlje u međusobnoj trgovini međusobno povezane sporazumima. Svaka zemlja mora imati identična pravila o porijeklu sa ostale dvije zemlje. Nije dovoljno da zemlja A sama primjenjuje identična pravila o porijeklu sa druge dvije zemlje, već i zemlje B i C moraju međusobno primjenjivati ista pravila.

Neka zemlja može primjenjivati dijagonalnu kumulaciju porijekla samo sa onim zemljama sa kojima ima Protokol o porijeklu koji predviđa takvu kumulaciju i sadrži identična pravila o porijeklu. Naravno, dijagonalna kumulacija porijekla se primjenjuje i u slučaju kada između tri ili više zemalja, umjesto više bilateralnih sporazuma, postoji multilateralni sporazum o slobodnoj trgovini koji predviđa takvu mogućnost, npr Sporazum o slobodnoj trgovini CEFTA 2006 i SSP-a (bazirane na identična pravila propisane u PEM KONVENCIJI).

12. ŠTA JE PAN-EURO-MEDITERANSKA KONVENCIJA O PREFERENCIJALNIM PRAVILIMA POREKLA?

Jeste međunarodni instrument (pravni instrument) koji uspostavlja jedinstveni paket pravila porijekla.

Zamenjuje pravila porijekla u svim sporazumima o slobodnoj trgovini (SSI) između ugovornih strana Konvencije PEM sa jednim pravnim instrumentom o pravilima porijekla.

Stvara veliku zonu dijagonalne kumulacije (trenutno spajanje PEM kumulacije i SAP kumulacije).

Objavljeno je u Službenom listu EU, L54 od 26.02.2013. godine.

Postavlja identična pravila za sve strane (jednaki uslovi za primenu dijagonalne kumulacije), omogućava proširenje dijagonalne kumulacije područja porekla (između zemalja EFTA i zemalja SAP-a, kao i između zemalja SAP-a i MED-a).

Može se lakše upravljati/menjati – nije potrebno promjenom 60 individualnih protokola i omogućava promjenu pravila porijekla u funkciji njihovog pojednostavljenja i prilagođavanja novoj ekonomskoj stvarnosti, omogućavajući lakše proširenje, uključujući Novi partneri (što više partnera kao što više mogućnosti kumulacije u njihovoj trgovini).

13. ŠTA JE PAN-EURO-MEDITERANSKA KUMULACIJA ?

Pan-evro-mediteranska kumulacija je izraz koji se koristi za opis dijagonalnog kumulativnog sistema između zemalja Evropske unije i određenog broja zemalja u Evropi i Mediteranu.

PEM konvencija omogućava sadašnju spajanje PEM kumulacije sa onom SAP-a (SAP-partneri u procesu stabilizacije i pridruživanja).

Pojavljuje se logično pitanje, iz koje strane ugovornica primjenjuje PEM i SAP kumulaciju?

PEM kumulaciju trenutno primenjuje 16 partnera i to:

EU (Austrija, Belija, Bugarska, Kipar, Češka Republika, Danska, Estonija, Finland, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Holandija, Irska, Italija, Latvija, Lituanija, Luxemburg, Hrvatska, Malta, Poljska, Portugalci, Rumunija, Španja, Slovačka, Slovenija, Švedska i Velika Britanija), TR, Faron Ostrva, zemlje EFTA (Island, Lihtenštajn, Norveška, Švajcarska), i zemlje Mediterana (Alžir, Egipat, Izrael, Jordan, Liban, Marok, Tunizija, Palestina).

SAP kumulaciju primenjuju zemlje Zapadnog Balkana (6 partnera – partneri u procesu stabilizacije i pridruživanja) sa: EU i TR.

14. ŠTA JE “VARIJABILNA GEOMETRIJA“?

Izraz varijabilna geometrija u kontekstu CEFTA 2006 znači da je dijagonalna kumulacija porijekla sa Evropskom zajednicom, Islandom, Norveškom, Švajcarskom (uključujući Lihtenštajn) i Turskom, moguća isključivo između zemalja članice CEFTA 2006, koje imaju potpisan protokol o slobodnoj trgovini sa navedenim zemljama, a ova vrsta kumulacije ne važi za druge zemlje, npr Kosovo.

Drugim riječima, u zavisnosti od toga koje zemlje i teritorije učestvuju u međusobnoj trgovini i da li imaju međusobno potpisane sporazume mijenjaće se i mogućnost primjene dijagonalne Kumulacije, na osnovu sporazuma koje svaka zemlja ima u odnosu na Matricu objavljenu u Službenom listu Evropske unije (serija C), poslednja publikacija je objavljena

14.09.2018/(2018/C 325/06) - Obaveštenje Evropske komisije u vezi sa primjenom Regionalne konvencije o preferencijalnim Pan-evro-mediteranskim preferencijalnim pravilima o poreklu ili protokolima o pravilima porekla koji predviđaju dijagonalnu kumulaciju između ugovornih strana ove konvencije.

15. GDE MOGU NAĆI PROTOKOL O PORIJEKLU ZA ZEMLJU SA KOJOM OBAVLJAM TRGOVINU?

Primjena odgovarajućeg sporazuma o slobodnoj trgovini zavisi od zemlje ili teritorije u koju se roba izvozi, odnosno iz koje se roba uvozi.

Protokoli o porijeklu sastavni su dio međunarodnih sporazuma o slobodnoj trgovini koje primjenjuje dotična zemlja.

Spoljnotrgovinsku razmenu Republike Kosova trenutno karakteriše:

1. Dva Sporazuma o slobodnoj trgovini - CEFTA 2006 i SSP,
2. Autonomni preferencijalni sistem sa Turskom (H.S. 25-97)
3. Opšti preferencijalni sistem (GSP) – Švajcarska, Norveška, SAD, Japan

Preferencijalni sistemi su dobiti koje obično daju ekonomske razvijene zemalje, zemaljama u razvoju ili nerazvijenih zemalja na način da otvore svoje tržište proizvoda porijeklom iz ovih zemalja eliminacijom tarifnih barijera za proizvode koji se uvoze iz tih zemalja. Drugim riječima, to su poznate kao Granti koje daju ovim zemljama, ili AUTONOMNI PREFERENCIJALNI SISTEM koji sprovodi Turska.

Ne radi se o potpisivanju protokola porijekla ili sporazuma o slobodnoj trgovini, već samo bonus za ekonomski nerazvijene zemlje.

Ove informacije mogu se dobiti na veb stranici Carine Kosova <http://dogana.rks-gov.net/>

16. ŠTA SE SMATRA DOKAZOM O PORIJEKLU?

1. PRILOG I- o definiciji pojma “proizvodi sa porijeklom“ i metodama administrativne saradnje (PEM KONVENCIJA), propisano je da će proizvodi sa porijeklom prilikom uvoza u jednu od Strana ugovornica imati olakšice u okviru sporazuma ukoliko je podniet jedan od sledećih dokumenata

- a) uverenje o porijeklu robe EUR.1, a jedan primerak je prikazan u Aneks III a;
- b) izjava na fakturi, koji izvoznik unosi na fakturi, dostavnici ili bilo kojem drugom komercijalnom dokumentu, gde se opisuje roba da se lako prepoznaje, tekst izjave prikazan je Aneksima IV a i b.

Izjavu na fakturu može dati:

- a) ovlašćeni izvoznik (odobrava Carina shodno Administrativnog uputstva br. 431/2017 – o procedurama odobrenja ovlašćenog izvoznika), ili

b) bilo koji izvoznik za bilo koju pošiljku koja se sastoji od jednog ili više paketa koji sadrže proizvode sa porijeklom, čija ukupna vrijednost ne prelazi 6.000,00 €.

2. Dok Autonomni preferencijalni sistem sa Turskom propisuje da će proizvodi sa poreklom sa Kosova imati koristi od ovog sistema dostavom jednog od sledećih sertifikata o poreklu:

a) sertifikat o poreklu robe EUR.1, a oblik je prikazan u Aneksu 1 ovog uputstva i

(b) izjava na fakturi, koji izvoznik unosi na fakturi, dostavnici ili bilo kojem drugom komercijalnom dokumentu, gde se opisuje roba da se lako prepoznaje, tekst izjave prikazan je Aneks III ovog priručnika.

3. Opšti preferencijalni sistem (GSP) - Švajcarska, Norveška, SAD, Japan u skladu sa članom 31 (a) paragrafom 1 Uredbe o pravilima porekla u pogledu zahteva koji proizilaze iz švajcarske i norveške šeme opšteg preferencijalnog sistema (GSP) o preferencijalnom tretmanu sertifikata sa poreklom koji se koristi certifikat FORM A zamjenjuje se do 1. jula 2018. godine, uz REX sistem elektronskog registra. Proizvodi preferencijalnog porijekla sa Kosova, ukupne vrijednosti koje prelaze 10.000 švajcarskih franaka (deset hiljada trista švajcarskih franaka) ili 100.000 KON (sto hiljada norveških kruna), tretiraju se preferencijalnim tarifnim tretmanom u ove dvije zemlje samo kada izvoznik je registrovan u elektronskom sistemu REX i poseduje br. registra REX-a naveden u komercijalnoj fakturi prodaje, čiji oblik je prikazan u nastavku npr:

The exporter " X.Y...Z..." SH.P.K., Rr. H Prishtina No. 75, 1000 Prishtine, Kosovo (Number of registered exporter: XKREX601.....) of the products covered by this document declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of Kosovo preferential origin according to the rules of origin of the Generalized System of Preferences of Switzerland and that the origin criterion met is "W"9403.

U ostalim zemljama, Generalni preferencijalni sistem (GSP) sa SAD, Japanom i Islandom predviđa da će proizvodi sa poreklom sa Kosova imati koristi od ovog sistema podnošenjem jednog od sljedećih sertifikata o poreklu:

a) Uverenje o kretanju robe FORM A, koja je prikazana u Aneks 2 ovog priručnika;

b) izjava na fakturi, koji izvoznik unosi na fakturi, dostavnici ili bilo kojem drugom komercijalnom dokumentu, gde se opisuje roba da se lako prepoznaje, tekst izjave prikazan je u Aneks III ovog priručnika, čija je vrednost ne prelazi 6,000.00€. ova izjava važi i za izvoz u Švarčajsku i Norvešku pod uslovom da ukupna vrednost proizvoda ne prelazi 10`300 CHF (deset hiljada trista švajcarskih franaka) ili 100.000 KON (sto hiljada norveških kruna.

17. ŠTA JE OVLAŠČENI IZVOZNIK?

“Ovlaščeni izvoznik“ označava izvoznika koji je registrovan u nadležnom organu dotične zemlje korisnice (Carina Kosova) koji daje izjavu o poreklu robe radi izvoza u preferencijalne zemlje u okviru Šeme;

Uslovi za sticanje statusa odobrenog izvoznika:

- a) da je izvezio proizvode preferencijalnog porijekla sa dokazom o porijeklu za najmanje dvije godine prije dana podnošenja zahtjeva;
- b) nije postojao sporni slučaj dokazivanja porijekla koji ga je koristio u izvozu;
- c) Ima najmanje 1 teret mesečnog izvoza ili 12 izvoza godišnje.
- d) da podnese dokumentaciju neophodnu za provjeru statusa porijekla roba koje proizvodi/izvozi)
- (e) firma koja podnosi zahtev treba da dozvoljava inspekciju finansijskih računa, kao i svaku fizičku kontrolu i kontrolu dokumentacije koja carinski organ smatra potrebnim u vezi sa dokazom o poreklu.
- f) U trenutku podnošenja zahteva za dobijanje statusa odobrenog izvoznika ne postoji neplaćeni carinski dug.
- g) Kompanija mora imati najmanje jednu odgovornu osobu koja ima saznanja o pravilima o poreklu, jer samo onda se garantuju obaveze izvoznika.

Važnost statusa odobrenog izvoznika

- Odobrenje ovlašćenog izvoznika u vezi sa deklaracijom preferencijalnog porekla važi za sve izvoznike u zemlje ili grupe zemalja sa kojima se primenjuju sporazumi o slobodnoj trgovini
- U slučaju stupanja na snagu novog sporazuma o slobodnoj trgovini, ovlašćeni izvoznik u svrhu sticanja novog preferencijalnog statusa u novoj partnerskoj zemlji, mora podnijeti zahtjev Carini Kosova za uključivanje ove zemlje ili grupe zemlja u ovlašćenje.
- Odobrenje izdaje se na naeograničeni rok.

Obaveze odobrenog izvoznika

- da status koristi samo za robu Preferencijalnog porijekla.
- da je izjava u fakturi potpuna i tačna prema uslovima Sporazuma o slobodnoj trgovini, u zavisnosti od toga gdje će se izvoz vršiti.
- u izjavi-fakturi se mora označiti broj ovlašćenja. Izjavu-fakturu izdaje izvoznik štampanjem, ili štampanjem na fakturu, u otpremnoj listi ili drugom komercijalnom dokumentu u kojem su proizvodi opisani dovoljno detaljno da se identifikuju (tekst izjave porijekla se može naći u Aneks 3 ovog priručnika)
- da redovno drži podatke izjave u fakturi i čuva ih najmanje 3 godine od dana izdavanja zajedno sa dokumentima koji dokazivaju poreklo svake izjave.
- Omogućiti carinskim organima da izvrše pregled finansijskih računa i pruža potrebne dodatne dokaze.
- odmah obavestiti Carinu Kosova o promenama u proizvodnim procesima, uvezenim sirovinama ili uslovima pravilnika o poreklu;
- Na kraju svake godine (od datuma odobrenja), u Sektoru porijekla mora podneti informativni izvještaj o izjavi u fakturu izdatu za izvezenu robu.
- Obezbediti zabranu nadoknada ili izuzeća od carinskih dažbina na materijalima bez porijekla koji se koriste u proizvodnji finalnog proizvoda.

- da transport robe preferencijalnog porijekla bude takav da zadovoljava zahtjeve direktnog transporta.
- Da ima punu odgovornost u vezi sa nepravilnom izjavom o porijeklu, nepravilnom primjenom pravila porijekla ili zloupotrebom odobrenja.

18. DA LI POSTOJE IZUZEĆA OD DOKAZIVANJA PORIJEKLA?

Proizvodi koji se u malim pošiljkama isporučuju od privatnih lica privatnim licima ili su dio ličnog prtljaga putnika primaju se kao proizvodi porijekla bez zahtjeva da dostavi dokaza o poreklu, pod uslovom da:

- # Takvi proizvodi se ne uvozi za komercijalne svrhe,
- # deklarišu kao proizvodi sa porijeklom,
- # Ne postoji sumnje u izjavi stranke koja nosi ili prihvata robu.

Štaviše, ukupna vrednost ovih proizvoda ne bi trebalo da prelazi 500 € u slučaju malih pošiljka ili 1.200 € u slučaju proizvoda koji su deo ličnog prtljaga putnika.

Kada carinski organi imaju osnovu sumnju na vrednosti i poreklu deklarisanе robe, carinski organi mogu tražiti dokaz o poreklu ovog proizvoda u svrhu preferencijalnog tretiranja. U suprotnom, ako isti dokaz ne dostavlja, onda se roba tretira u redovnom carinskom postupku.

19. GDE MOGU DOBITI PRIMERAK UVERENJA O POREKLU i registrirati u REX Sistem ?

Carina Kosova je nadležni organ za izdavanje sertifikata o poreklu EUR.1 na osnovu člana 48 Administrativnog uputstva br. 11/2009 za sprovođenje Zakonika o carini i akcizama Kosova i registruje izvozna preduzeća u sistemu registracije REX.

Carina Kosova trenutno izdaje ove obrasce primeraka uverenja o poreklu:

1. Uverenje o poreklu EUR.1 , koja se koristi za izvoz robe iz naše zemlje na: zemlje članice CEFTA, Evropsku uniju i Turskoj i kompatibilna je Aneksom 21 Evropskog carinskog Zakonika (Ur. 2454/93) (Aneks 1), odnosno obrazac prikazan u Aneksu III KONVENCIJE PEM
2. Uverenje o poreklu “FORM A” ili (GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES) (Aneks 2).

Svi navedeni obrasci su u prilogu ovog priručnika.

Uverenje o porijeklu EUR.1 izdaje se samo na pismeni zahtjev izvoznika ili njegovog ovlašćenog zastupnika.

Carina Kosova ovaj zahtev čuva najmanje tri godine kao dokaz o eventualnom sporu.

Izvoznik ili njegov ovlašćeni zastupnik zajedno sa svojim zahtevom moraju priložiti svu prateću dokumentaciju koja dokazuje da proizvod koji se podvrgne izvozu kvalifikuje za izdavanje uverenja o poreklu EUR.1.

Na zahtev Carine Kosova, izvoznik je dužan da podnese dodatne dokaze koji su potrebni za utvrđivanje statusa porijekla za proizvode koji imaju pravo na preferencijalni tretman i mora da pristane za bilo koji pregled računa (knjiga) kao i svaku kontrolu od strane Carina Kosova o okolnostima u kojima je proizvod dobijen.

Gore navedeni postupci se takođe preuzimaju na zahtjev bilo koje zemlje koja proizvodima porekla zemlje daju preferencijalni tretman zemljama sa kojima Kosova ima sporazum o slobodnoj trgovini ili sa onima koji sprovode Autonomni preferencijalni sistem za našoj zemlji.

Stoga, na osnovu iznetog, kosovski izvoznici, njihove proizvode sa porijeklom se mogu izvoziti, imajući koristi od preferencijalnog tretmana porekla u:

- a. Evropskoj uniji (28 zemlje)
- b. Zemlje članice Sporazuma o slobodnoj trgovini CEFTA 2006
- c. Zemlje članice EFTA
- d. Turskoj
- e. Sjedinjenim američkim državama (SAD), i
- f. Japanu

ANEKS 1 – uverenje o poreklu EUR.1 (EU, CEFTA i Autonomni preferencijalni sistem sa Turskom).

MOVEMENT CERTIFICATE

1. Exporter (Name, full address, country)		EUR.1 No A 000778	
		See notes overleaf before completing this form	
3. Consignee (Name, full address, country) (Optional)		2. Certificate used in preferential trade between	
		and (insert appropriate countries, groups of countries or territories)	
6. Transport details (Optional)		4. Country, group of countries or territory in which the products are considered as originating	5. Country, group of countries or territory of destination
		7. Remarks	
8. Item number; Marks and numbers; Number and kind of packages (1); Description of goods		9. Gross mass (kg) or other measure (litres, m ³ , etc)	10. Invoices (Optional)
		11. CUSTOMS ENDORSEMENT Declaration certified, Stamp Export document (2): Form.....No..... Customs office:..... Issuing country or territory:.....	
		12. DECLARATION BY THE EXPORTER I, the undersigned, declare that the goods described above meet the conditions required for the issue of this certificate Place and date:	

(1) 10 copies
401 112
04/03/05, 05
07/08
04/03/05, 05
05/08/07
05/08/07
05/08/07
05/08/07

(2) Customs
and other
relevant
forms of
the export
ing country

ANEKS 2 – Uverenje FORM A (GSP)

1. Goods consigned from (Exporter's business name, address, country)		Reference No A 000146			
2. Goods consigned to (Consignee's name, address, country)		GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES CERTIFICATE OF ORIGIN (Combined declaration and certificate) FORM A			
		Issued in _____ (country) See Notes overleaf			
3. Means of transport and route (as far as known)			4. For official use		
5. Item number	6. Marks and numbers of packages	7. Number and kind of packages: description of goods	8. Origin criterion (see Notes overleaf)	9. Gross weight or other quantity	10. Number and date of invoices
11. Certification It is hereby certified, on the basis of control carried out, that the declaration by the exporter is correct.			12. Declaration by the exporter The undersigned hereby declares that the above details and statements are correct; that all the goods were produced in _____ (country) and that they comply with the origin requirements specified for those goods in the Generalized System Preferences for goods exported to _____ (importing country)		
Place and date, signature and stamp of certifying authority			Place and date, signature and stamp of authorized signatory		

AEKS 3

Teksti deklaratës së origjinës do të jetë:

a) Në gjuhën shqipe

Eksportuesi i produkteve të mbuluara nga ky dokument (autorizimi doganor nr. XK/0000/2017) deklaron që, përveç rasteve kur tregohet qartësisht ndryshe, këto produkte janë me origjinë preferenciale të Kosovës.

.....
(Vendi dhe data)

.....
(nënshkrimi, si dhe emri dhe mbiemri
i personit i cili nënshkruan deklaratën faturë
të shkruar me germa të qarta)

b) në gjuhën angleze:

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No. XK/0000/2017) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of Kosovo preferential origin.

.....
(Place and date)

.....
(Signature of the exporter, in addition the name of the person signing the declaration has
to be indicated in clear script)